

Rampušák a Kačenka

TRADIČNÍ KONEC ZIMY V DEŠTNÉM

Tak se zase po roce vládce Orlických hor Rampušák spustí i s Kačenkou dolů ze svahu, aby ukončili sezónu. I když ta letošní asi ještě chvíli potrvá...

Už několik let má konec zimní sezóny v Orlických horách podobný průběh. Vždy v polovině března – tyhle hory na východě Čech jsou přece jen nižší – se sjedou davy lidí do nejznámějšího střediska Deštné. Pak se baví kulturním programem, uměním lyžařských instruktorů a čekají, až přijde to hlavní. To se ze sjezdovky spustí lyžníci na starých dřevěných lyžích v maskách a mezi nimi i dvě postavy nejváženější. Kačenka a Rampušák. Tento vládce Orlických hor přednese projev, kterým se rozloučí s další zimou. Vyhlásí se nejlepší masky, diváci poslouchají hudbu a večer vše vyvrcholí ohňostrojem. Zima končí. Letos, zdá se, to rozloučení bude jen symbolické.

Dva vládci

Vypadá to, že v Orlických horách panuje dvojvládí. Že tu není jasný pán jako v Krkonoších Krakonoš či v Jeseníkách Praděd. Tady jsou vládci dva: Kačenka a Rampušák. Ona, krásná, mladá, sličná. On, starý, důstojný a s dlouhým bílým voussem (připomíná Krakonoše). Zatímco Rampušáka zná kdekdo, o Kačence vědí často jen zasvěcenější. A přitom je všechno jinak... jako v pohádce.

Ta dívka je o pěknou řádku let starší než onen kmet. Kačenka je tradiční lidová postava, kdežto Rampušák „pouhý“ výmysl. Ale pěkně po pořádku.

Rampušák z éteru

O Kačence se už ví dlouho. I když na papíře ji patrně poprvé zvěčnili Božena Němcová v Babičce a Alois Jirásek v knize Z mých pamětí. „Co bylo před nimi, jsou pouze dohady. Měla na vznik pohádky vliv všeobecná

úcta ke sv. Kateřině, lidově Kačence (jak uvádí dr. Josef Týřka) – nebo zde působil vliv literární, povídka o tom, jak Krakonoš nezískal srdce krásné Emy?“ píše až ve vědecky zasvěceném textu

na serveru obce Deštné Jan Hégr. Podle něj je krásné Kačence přinejmenším dvě stě let! Jak připomíná, ve 20. letech minulého století se o Orlických horách hovořilo jako o „Jiráskem milovaných Kačenčiných horách“.

Rampušák v obklopení masek sjíždí do cíle zimy.

A kde se vzal, tu se vzal Rampušák. Až v roce 1962! To Československý rozhlas představoval republiku a jistý pan redaktor Jiří Dvořák – snad neměl rád ženy, zkrátka prý se mu Kačenka do turistického pořadu jaksi nehodila – do Orlických hor dosadil nového vládce Rampušáka.

Jenže postava, která jen prolitla éterem, začala žít vlastním životem. Už za tři roky Rampušák zakončoval sezónu v Deštném, v roce 1970 se jeho portrét objevil na turistickém odznaku královéhradeckého ČSTV! A dobrých dvacet let vařili v Dobrušce pivo Rampušák. V orlických hospodách si můžete dát „jeho“ speciality, anebo se ubytovat v několika „jeho“ penzionech.

Dobrá jako příroda

Lidových podání je vícero. Podle jedné verze je Kačenka „dobrotivá a spravedlivá jako sama horská příroda“, takový Jánošík v sukních. Problémy má jen, když přijede Krakonoš a chce ji odvést, ona však své hory neo-

pustí. Podle jiné verze by její „ano“ hraničilo s incestem, neboť je Krakonošovou dcerou a Rampušák její manžel.

A jak je to s tím dvojvládím? Jan Hégr vysvětluje: „Rampušák je odpovědný za počasí a má bližší vztah ke sportovcům a horské službě, Kačenka má blíž k přírodě a její ochraně i k dětem, k nimž promlouvá hlavně v pohádkách.“ ■ (ad)

Akce

Zimní slavnosti Rampušák 17. – 18. března

Deštné v Orlických horách

Slavnostní zakončení zimní sezóny s vládcem Orlických hor. Od 15 hodin moderuje Martin Dejdar, vystupují herci divadla Ypsilon. Více informací poskytne turistické informační centrum Deštné, tel.: 494 663 289, e-mail: info@destne

• www.destne.info

Server o Orlických horách:

• www.orlickehory.net